

Սրճարանի երիտասարդը
(անհմացիոն սյուժե)

Հեղինակ՝ Ավիք Բազունց

Աշնան քամին պոկեց ծառի թռչնած տերևները գալարեց օդում և նետեց: Անցավ խոնարհված մասրենու կողքով: Դիմացի հսկա ընկուզենիները լուռ էին, նա նույնպես: Շնչեց խորը, չկար ոչ մի կենդանի բույր: Նայեց աջ: Ոչ ոք չկար: << Կարող եմ նստել փայտե նստարանին>> , - այդ միտքը զվարճացրեց տխուր սիրտը:

Հեռվում ծառերի թանձր ստվերում քարացել էին ձայներ: Նրանք այնտեղ չէին, բայց նա կարծես լսում էր գրեթե միևնույն առողջանությունը՝ մերթ քրքիջ, մերթ խոսքեր: Իրական էր էլենը, թե՛ անշունչ մի էակ, այդպես էլ չիմացավ, և գուցե երբեք էլ չիմանա: Մենակությունը, թախիծը և այդ լռությունը հարազատ էին և օտար: Դրանք սրտի մեջ էին անդադար արդեն մի քանի տարի:

... Այնտեղ շշուկներ կային: Եթե աղմուկի միջից հավաքեր պիտանին՝ կճեղքեր ժամանակը: ... Հավաքեց: ... Բավական չեղան: Երբ սթափվեց այլևս անեության ոլորտում էր: Պետք է շտապեր, պետք է հասներ վերջին գնացքին: ... Վերջին հուսահատ ցատկն անելով հայտնվեց գնացքի մեջ: Որտե՞ղ էր լինելու հաջորդ կայարանը չգիտեր:

Ամեն ինչ իր ձեռքերում էր... թուլամորթությունը հաղթահարեց մտային համակարգը ... չկարողացավ ոչնչով օգնել ... և՛ վնասեց, և՛ վնասվեց ... Իսկ էլենից ստացած երկտողը դեռ այրում էր սիրտը: ... Քամին վաղուց լռել էր, և նրա վերջին ծվենները պատառոտում և բզկտում էին ուժասպառ միտքը. << Երբ դառնության աշխարհը լքես, ոտքդ դիր սիրո ու քնքշության աշխարհը, և մի օր կգտնես կյանքի ուղին նորեն>>: Եվ արձագանքը. << Գիտես ի՞նչ է թախիծը: Աղոտ լույսով լուսավորված սենյակը արևածագին և տխուր երեկոները ողողված անզգա մթնշաղով Անձրևով ողողված քամու սուլոցը, մենության թևերով պարուրված ոլորտը ... Ճնշող լռությունը, անցյալի ջերմ հիշողությունները և նրանից բաժանող սովորական ջրալետը... մայրամուտը, հիվանդ հոգիս ջերմացնող արևը և լուսնի լույսով ողողված պատշգամբը ... ունայնությանը հանգեցնող սպասումի բռնկումները ... Եվ գիտենալը, որ այնտեղ հեռվում, ինչ-որ մեկը դեռ սպասում է քեզ >>:

Նրանք ամենուր էին և ոչ մի տեղ ... Նրանք գոյություն ունեին և չկային: ... Ամեն ինչ կար և ոչինչ չկար: ... Փողոցի քամին խառնվեց արտասուքի հետ և լռեց, քիչ անց ավելի բուռն կերպով վերսկսելու համար:

- Վահե՞ : Դու լացու՞մ ես:

Մտքերով տարված Վահեն չէր նկատել եկվորին: Ձախ կողմում, գրեթե կես մետր հեռավորության վրա նստած էր Էլենը և անշարժ հայացքով նայում էր դիմացի սրճարանի ցուցափեղկին:

Ի՞նչ լուսավոր էր թվում քաղաքը ցանկապատի մոտից: ՈՒՇ երեկոյան, շատ անգամ էր սկսեռել աչքերը դեպի այն և երազել ... և կարծել, որ այնտեղ լույս կա: Խավարի մեջ առկայծող լույսերը աստղերի պես էին: Բայց ինչքան խավար գտավ այդ նույն քաղաքի փողոցներում:

- Մի քիչ լույսից կպատմե՞ս, - մտքերից սթափվելով վերջապես խոսեց Վահեն: Մի տեսակ մեռելային սառնություն կար սրճարանի երիտասարդի հայացքում և հարցի մեջ: Գունատ դեմքին սառել էր դժգույն ժպիտը: Հանգած աչքերը մատնում էին անցյալի զեխ և շվայտ կյանքը: Դրանք նայում էին ուղիղ Էլենի աչքերին: Էլենն այլևս անգոր էր տեսնել այդ աչքերը: Մեքենաբար շրջեց գլուխը, և հայացքը կրկին ուղղեց սրճարանի ցուցափեղկին:

- Երևի չես պատկերացնի, ինչքա՞ն հաճելի է երկարատև խավարին հաջորդած հոգու տևական անդորրն ու արևի շողը: Այն ազահորեն կլանող մաշկը նման է սովից մազապուրծ եղածին, որ անզգայաբար կուլ է տալիս հացի խոշոր պատառներ, - խոսել սկսեց Էլենը: Նրա ձայնը դողաց, մտքով սավառնում էր հեռվում:

- Ինչու՞ են մարդիկ հորինում խավարը, - վերջին խոսքերի հետ Վահեի հայացքը սահեց սրճարանի ցուցափեղկով և կանգ առավ դիմացի գույնզգույն ծառերին:

- Մի տեսակ հիվանդ օրգանիզմ է սա, որ չունի ոսկե միջին, ... կապող օղակ:

- Ինչ լավ կլիներ, որ կապող օղակ լինեի: Տեղաշարժվեի մի ամայի մոլորակից դեպի մյուսը, ինչպես ձուկը ջրում, - Վահեի ատամները սեղմվել էին: Ամբողջ էությունը մի բռունցք

Էր դարձել և դեղնած տերևի պես դողում էր աշնան քամուց: Անողորմ քամին շտապում էր րոպե առաջ կործանել հիվանդ մարմինը... Իսկ դժբախտ հոգին դեռ փորձում էր համատարած խավարի մեջ գտնել լույսի ծվեն, - Ինչպիսի՞ն է սիրո և քնքշության աշխարհը: Գտնել եմ ուզում այն, - Վահեն այլևս չէր կարողանում հանդարտ խոսել: Նա ուղակի գոռում էր: Բառերի արտասանությանը հաջորդում էր բերանից տաք գոլորշու դուրս մղվելը: Ինչպես երևում էր շա՛տ ցուրտ էր: Քամու սուլոցն այնքան ուժեղ էր, որ վերջին բառերը չընկալվեցին: Չայնային թույլ ալիքները հանդիպելով ավելի հզոր ալիքի, ցնդեցին:

- Շա՛տ պետք է պայքարես: Շա՛տ խորը պիտի լռես: ... Պետք է անկախ հոգի ունենաս, - ակնհայտ էր, որ Էլենը ջերմում էր: Գունատ դեմքին դողում էին շրթունքները, - Ինչու՞ թողնելով ամեն ինչ որոշեցիր շարքային աշխատանք կատարել:

Վահեի դեմքին շողում էր մռայլ ժպիտը: Նա դեռ նայում էր երփներանգ ծառերին.

- Որպեսզի առաստաղին կպած քիթդ իջներ երկու մետր բարձրության սանդղակին:

- Ծովի մակարդակի՞ց հաշված, - անգորաբար ժպտաց Էլենը: Նա շրջեց դեմքը և երկար նայում էր այն նույն ծառերին, որոնց ուղղված էր Վահեի հայացքը:

- Ո՛չ: Հատակի զրոյական նիշից, -վերջապես խոսեց Վահեն: Խոսակցությունը զվարթ նոտայով ավարտվեց, - Այլևս անգոր եմ: Հեռացի՛ր ինձնից, - Վահեն գոռում էր դեպի անէ, որտեղ ծնվեց և անհետացավ Էլենի տեսիլը:

Փողոցում զբոսնող մարդիկ մի պահ կանգ առան, շրջվեցին ձայնի կողմը:

- Ասո՛վ է մայրիկ, - չորսամյա փոքրիկը, որ անգթորեն հալածում էր փողոցի կատվին՝ փոքրիկ թաթիկը մեկնած վազելով և փորձելով բռնել վերջինիս պոչը, մի պահ մոռացած իր խաղը, նույնպես շրջվեց ձայնի ուղղությամբ:

- Խենթ է: Թո՛ղ կատվին, կկծի՛, - մայրը բռնեց երեխայի ձեռքը, գրեթե բռնի հեռացնելով կատվից՝ քաշեց տարավ դեպի մոտակա շենքի մուտքը:

Այո՛, նոր մարդիկ էին լույս աշխարհ եկել, իսկ Վահեն դեռ անեության ոլորտում էր. ...

չափազանց խորն էր ընկել, որպեսզի նորից վեր կենալ կարողանար... Վաղը նորից կհավաքի ապակյա շշեր, և եթե հաջողվի, դրանք կփոխարինի թանկագին հեղուկով, որ օգնում է մոռանալ հոգու ցավերը...

- Զարթնի՛ր, զարթնի՛ր, զարթնի՛ր : ...

- Որտեղի՛ց էր այդ ձայնը, - Վահեի հանկարծակի վեր կենալը վախեցրեց վաղ առավոտյան աշխատանքի շտապող պատահական անցորդին: Նա մի պահ հետ ցատկեց, իսկ հետո գիտակցելով դիմացինի ով լինելը, աջ ձեռքով հուսահատական շարժում արեց և հեռացավ:

Նստարանը, որի վրա պառկած էր Վահեն, ամբողջովին թաց էր: Երեկ երեկոյան հորդ անձրև էր եկել, և թրջել էր տնանկին և նրա բացօթյա կացարանը:

